

zende huizen. Rijtjeshuizen zijn populair in stedelijke gebieden en in buitenwijken, waar ze een efficiënte manier zijn om veel woningen binnen een beperkt grondgebied te bouwen. Op de foto onder staat een rijtje arbeiderswoningen, gebouwd als huisvesting voor mensen die op de Zuivelfabriek De Samenwerking werkten. Als we ze goed bekijken stralen ze een stukje zuinigheid uit. Dat is weliswaar deels ondervangen doordat in het metselwerk en ook wel op andere punten wat versieringselementen zijn aangebracht. Een dergelijke uitstraling hoort bij rijtjeshuizen.

Een van de belangrijkste voordelen van een rijtjeshuis is de prijs. Ze zijn vaak betaalbaarder dan vrijstaande woningen of twee-onder-een-kapwoningen, waardoor ze aantrekkelijk zijn voor mensen met een beperkter budget. Daarnaast bieden rijtjeshuizen ook een gevoel van gemeenschap. Omdat ze deel uitmaken van een rij huizen, heb je vaak burens in de directe nabijheid. Dit kan leiden tot sociale interactie en een gevoel van verbondenheid. Bovendien kunnen rijtjeshuizen profiteren van gedeelde voorzieningen, zoals gemeenschappelijke groene ruimtes of speelplekken voor kinderen. In feite golden deze zaken eertijds ook toen de eerste boerderijen in ons land werden gebouwd. Niet bij ons in de buurt, waar we waren aangewezen op de gemaakte kavels en er een slagenlandschap is ontstaan. Maar wel in veel andere gebieden.

Tegenover voordelen staan nadelen. Zo is er veelal sprake van een beperkte privacy en kunnen geluiden gemakkelijk door de muren heen dringen. Bovendien hebben rijtjeshuizen vaak een kleine tuin of buitenruimte die soms ook nog gedeeld wordt met de burens. Een ander nadeel is de beperkte architecturale vrijheid door hun uniforme ontwerp en soms minder natuurlijke lichtinval.

In elk geval is duidelijk dat in de hedendaagse boerderijen het wonen een stuk aangenamer is. Meer ruimte, geen directe burens. Maar zorgen zijn er zeker wel; vooral anno nu.

GRASKAAS

Dit jaar hebben we te maken met een uitzonderlijk nat voorjaar, waardoor de koeien pas laat en dan nog een kleine periode achtereen buiten hebben gelopen. Dat heeft ook zijn invloed op de verkrijgbaarheid van graskaas. Sommige verkooppunten geven dat netjes aan en vragen de klant even geduld te hebben. Maar er zijn ook kaasboeren die gewoon doen alsof er niets aan de hand is en de klant met een hooikaas bedotten.

Graskaas is een Nederlandse kaas, gemaakt van de melk van koeien, die voor het eerst na de winterperiode weer in een weiland grazen. Daarbij eten ze vers gras, in tegenstelling tot in de winter als ze kuilgras te eten krijgen, onder andere aangevuld met voederbieten.

De aanvoer van voederbieten werd een stuk gemakkelijker toen deze in de vorm van bietenpulp (kortweg pulp) werd aangevoerd.

Hier wordt een schip leeggekruid.

Een dergelijke klus was altijd haastwerk, want een stilligend schip kost geld. Daarom hielpen de boeren elkaar veelal.

De term graskaas bestond al in 1821 en werd volgens een woordenboekdefinitie uit 1892 slechts gebruikt voor kaas gemaakt van melk, afkomstig van vee dat vers gras eet, in tegenstelling tot hooikaas. De term graskaas werd vanaf 1900 steeds minder gebruikt. Vanaf 1997 werd deze opnieuw geïntroduceerd als een soort primeurproduct, zoals beaujolais of de eerste asperges.

Volgens commerciële bedrijven smaakt graskaas romiger dan de in de winter verkrijgbare jonge kaas. Volgens andere bedrijven en kaaskenners is er echter geen smaakverschil tussen graskaas en andere jonge kaas, omdat jonge kaas altijd romig van smaak is.

Graskaas wordt algemeen aangeduid als een vorm van jonge kaas, met een rijpingstijd van 4-6 weken. Soms wordt graskaas gelijkgesteld aan meikaas, maar meikaas was oorspronkelijk slechts enkele dagen tot een week oud en was wit van kleur. Graskaas is ouder en geel van kleur. Graskaas is vanaf eind mei verkrijgbaar. Er wordt ook eerder graskaas aangeboden, maar daar zit dan nog nauwelijks 'grasmelk' in.

De term graskaas is niet beschermd, en daarom is bij diverse bedrijven graskaas het hele jaar door verkrijgbaar. Er is zelfs sprake van belegen graskaas die in augustus verkocht wordt. Een graskaas kan dus ook langer te rijpen worden gelegd.

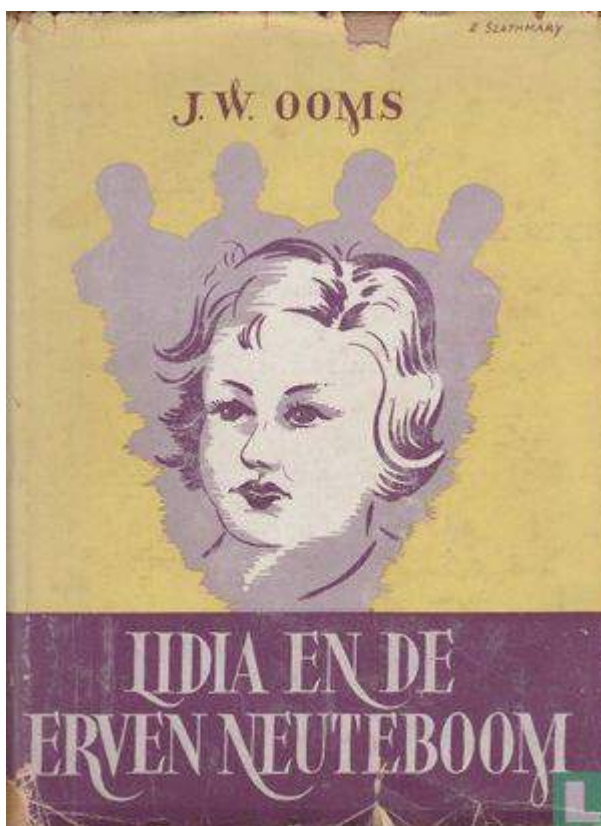

Zelfs op momenten, dat melkveehouders hun vee liever niet naar buiten brengen in verband met risico op besmettelijke ziektes (zoals mond- en klauwzeer) wordt er in het voorjaar een aantal weken graskaas gemaakt. In die extreme gevallen worden de weilanden gemaaid en wordt het malse lentegras in de stallen, vers, aan de koeien gevoerd, waardoor de melksamenstelling wordt aangepast.

ROMA EN SINTI

INLEIDING

Elk jaar op 4 mei vindt de dodenherdenking van de Tweede Wereldoorlog plaats. Dan komen telkens de namen van twee volkeren naar voren: Roma en Sinti. Bijna niemand realiseert zich wie of wat dat precies zijn. Daarom worden ze vereenzelvigd met de benaming zigeuners. Reizigers die in vroeger tijd van plek naar plek trokken om de kost te verdienen. Veelal met ambulante handel, of als kwakzalver. Soms verhuurden ze zich bij een boer of wisten op een andere wijze aan de kost te komen. En de meesten van hen waren gauw tevreden. Ook in onze streken kwamen ze langs. Streekschrijver J.W. Ooms haalden ze in 1942 uit de vergetelheid met zijn roman 'Lidia en de erven Neuteboom'. De Erven Neuteboom, zijn vier broers zonder geur of smaak, reuk of heerlijkheid. De jongste is eenenveertig. Ze leven van de erfenis die hun ouders hebben nagelaten en ze werken dus niet.

Hun leven ziet er eentonig uit. Niets schijnt hun leventje te kunnen verstoren, totdat er zigeuners in het dorp neerstrijken. In 1951 volgt het tweede deel: 'Lidia en de zigeuners'. De romans zijn gebaseerd op het feit dat onze streken voor de Tweede Wereldoorlog ook regelmatig bezoek kregen van deze mensen.

AFKOMST

Roma en Sinti zijn van oorsprong afkomstig uit India. Zij leven verspreid over de hele wereld en hebben een eigen cultuur en taal. Wereldwijd zijn er ongeveer 12 miljoen Sinti en Roma. Acht miljoen van hen leven in Europa. De meesten van hen zijn te vinden in de Balkan, met name in Roemenië. Een klein deel woont in West-Europa, het Midden-Oosten, Noord- en Zuid-Amerika en Noord-Afrika. Sinti en Roma zijn over de hele wereld verspreid. Om die reden hebben ze geen vastliggende cultuur of sociale organisatie. Kenmerkend voor Sinti en Roma is het sterk ontwikkelde groepsgevoel en het zich isoleren als groep van de samenleving. Zowel de Roma als de Sinti hebben een eigen taal. Elke subgroep spreekt een eigen dialect dat vaak sterk afwijkt omdat door het 'gastland' de woordenschat, uitspraak en grammatica sterk veranderden.

Veel van deze mensen wonen in, zoals het zelf noemen 'rolwagens'.

LEVENSWIJZE

Veel Roma bevolken al eeuwenlang ons land; de meesten wonen in een wagen. De Sinti verblijven meer in Oost-Europa. Een tijdlang trokken ze door Europa en werden ze aan de landsgrenzen steeds teruggestuurd. Om een einde te maken aan deze onhoudbare situatie heeft Nederland in 1977 een groep Roma toegelaten en gelegaliseerd.

Tussen de Roma en Sinti is weinig contact. Ze houden altijd een zekere afstand van de burgersamenleving, die in hun ogen sterk gericht is op het individu en vaste regels. Roma en Sinti daarentegen hebben een meer spontane en op de familie gerichte levenswijze. Ze kennen een eigen rechtspraak door de stamoudsten.

AFSTAND TOT DE SAMENLEVING

De afstand tot de burgersamenleving is in het verleden versterkt door de vaak repressieve maatregelen, door vervolging en door volkerenmoord. Zo werden vele Sinti en Roma in de vorige eeuw slachtoffer van de holocaust in de Tweede Wereldoorlog. In hun gemeenschap is vader de autoriteit: hij regelt alles naar buiten.

Moeder heeft de leiding binnen het gezin. Kinderen worden erg beschermd opgevoed. Zij worden bijna nooit alleen gelaten in de burgermaatschappij: vooral meisjes worden tot op 15, 16-jarige leeftijd gehaald en gebracht door vader of een oudere broer. Meisjes krijgen al jong, zo rond het tiende jaar, een aantal plichten in de huishouding opgelegd. Jongens zijn meer autonoom. De kinderen groeien op jonge leeftijd als vanzelfsprekend in de rol van volwassene.

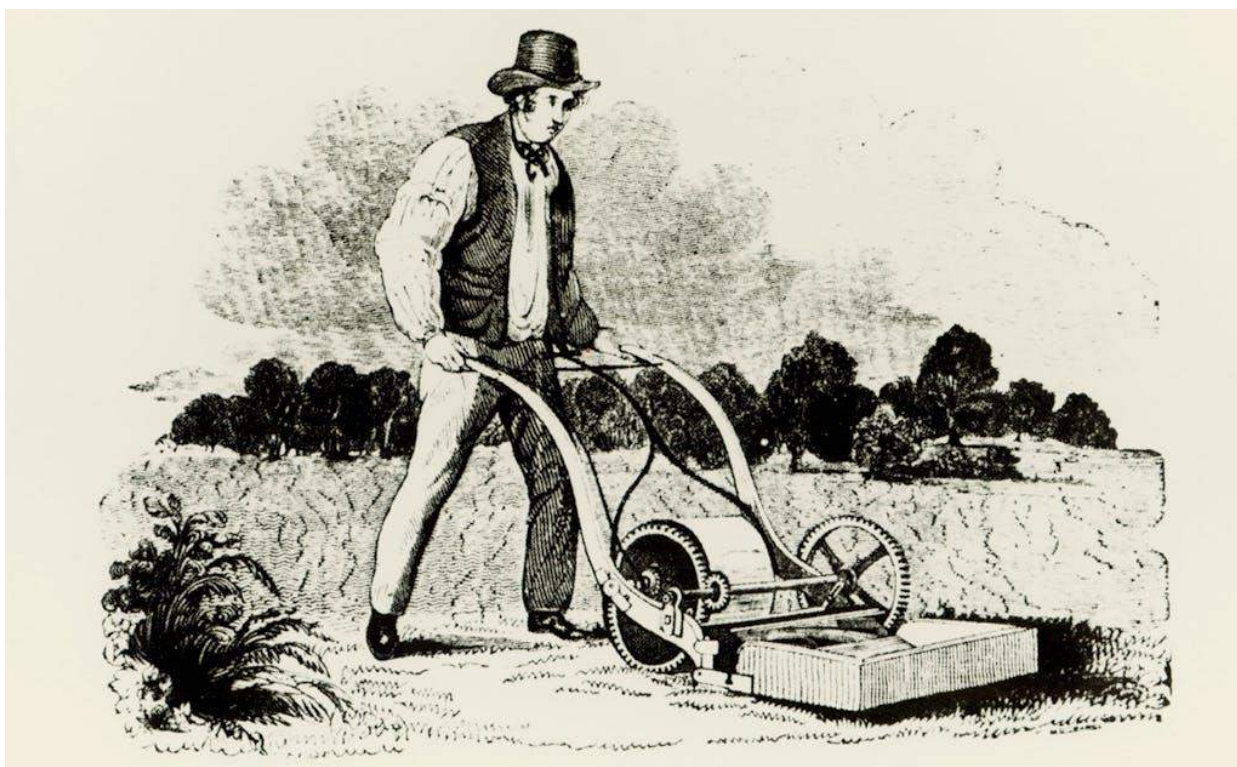

IMMIGRATIE

Nederland telt naar schatting 7.000 Roma. De eerste Roma trokken in de 15^e eeuw vanuit India naar West-Europa. Na een lange periode van repressie, waarin de Roma nagenoeg uit West-Europa verdwenen, arriveerde rond 1900 een nieuwe groep in ons land. De naar schatting 2.000 nazaten van die groep wonen veelal in woonwagenkampen waar ze redelijk zijn geïntegreerd.

Een tweede groep Roma vestigde zich in 1978 vanuit het toenmalige Joegoslavië in Nederland. Deze groep is nu met circa 4.000 leden de grootste binnen de Roma-populatie. Een derde groep van momenteel 1.000 Roma arriveerde in de jaren negentig. Deze Roma zijn gevlucht voor het oorlogsgeweld in ex-Joegoslavië. Zij hebben evenals de groep uit 1978 sociale- en integratieproblemen en wonen vooral in de grote steden.

GRAS

DE GRASMACHINE

In 1827 vond Edwin Budding de eerste handgrasmaaier uit. 60 jaar later werd de machine door stoom aangedreven.

Grasmaaien komt uit het Middellandse Zeegebied. Hier lieten de rijken in de oudheid hun parken met zeisen maaien of door grazers beweiden. In de middeleeuwen breidde de gewoonte zich over de rest van Europa uit en in de 18^e eeuw kon een edelman niet zonder een strak gazon in zijn goed onderhouden park.

In 1827 maakte de Britse ingenieur Edwin Budding het leven van tuinmannen en tuinbezitters gemakkelijker met de uitvinding van de grasmaaier. Budding zag in een spinnerij een machine die met een draaiend mes pluisjes van katoen sneed. Hij paste dit concept toe op het maaien van gras door messen op een draaiende cilinder te zetten. Vervolgens monteerde hij er wielen op en de grasmaaier was een feit.

GRAS ETEN

Miljoenen jaren - dus hele lang - geleden aten onze voorouders van bomen en struiken. Maar op een gegeven moment gingen ze ook op de grond op zoek naar voedsel en voegden ze gras toe aan hun menu. Een belangrijk moment in de evolutie van de mens. De eetgewoonten van onze voorouders werden meer divers, waardoor deze voorouders zich ook gemakkelijker aan hun omgeving konden aanpassen en mobieler werden.

Wanneer we het hebben over het eten van grassen, moet je niet alleen denken aan het eten van grasachtige planten en hun wortels, maar ook het weefsel van dieren die gras aten, zoals vogeleieren en insecten. Zo'n 'breder dieet' heeft heel wat voordelen. Je kunt in een groter gebied uit de voeten, legt een onderzoeker uit. Je kunt op meer plaatsen zijn en je bent beter bestand tegen veranderingen in je leefomgeving.

Groot, groter, grootst.

UITGEVER:

BOERDERIJ & ERF

alblasserwaard - krimpenerwaard - vijfheerenlanden

secretariaat: Sluis 57

2964 AT Groot-Ammers

06-53759618

secretariaat@boerderijnerf.nl

www.boerderijnerf.nl

UITGAVEN VAN B&E AKV

Boer en Boerderij
€ 35,00

Hoeve, hofstee,
herbestemming € 14,95

Het behouden waard
€ 14,95

De Stee van Saan van Pieter
€ 14,95

Te verkrijgen via het secretariaat

REDACTIE & SAMENSTELLING:

LA CARRIOLA

tekst & advies

Dick de Jong | Buitendams 51

3371 BA Hardinxveld-Giessendam

06-22845889 | djtekst@planet.nl

VERGEZICHT

Polders, sloten, weiden
Zover het oog maar reikt
Groen, nog groener
Lichter en donkerder
Tot aan de einder
Die we niet kunnen zien